

स्थानीय सेवा ऐन, २०७५

प्रमाणिकरण मिति:- २०७५/०२/२९

ऐन नं.:- ६

प्रस्तावना : स्थानीय सरकारको रूपमा रहेको गाउँपालिकाको संविधानत प्राप्त अधिकारहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरी जनतामा सबृद्धि ल्याउन स्थानीय सेवा गठन गरी स्थानीय सेवालाई सक्षम, सुदृढ, सेवामूलक र उत्तरदायी बनाउन वान्छनीय भएकाले, नेपालको संविधान धारा ५७ उपधारा ४ अनुसूची ८ को बुदा नं. ५ र संघीय कानून स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को परिच्छेद ३ दफा ११ (ड) बमोजिम स्थानिय तहको काम गर्ने जनशक्तिको प्रभावकारी व्यवस्थापन र सञ्चालन गर्ने हेतुले यस लिखु गाउँपालिका स्थानीय सेवा ऐन २०७५ तर्जुमा गरीएको छ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम “स्थानीय सेवा ऐन, २०७५” रहेको छ ।

(२) यो ऐन लिखु गाउँपालिका भर लागू हुनेछ ।

(३) यो ऐन स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भए प्रश्चात लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा:

(क) “ऐन” भन्नाले लिखु गाउँपालिकाको स्थानीय सेवा ऐन २०७५ लाई सम्झनु पर्छ ।

(ख) “कार्यपालिका” भन्नाले लिखु गाउँपालिकाको गाउँ कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।

(ग) “गाउँपालिका” भन्नाले नेपाल सरकार स्थानीय तह लिखु गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।

(घ) “गाउँ सभा” भन्नाले लिखु गाउँपालिकाको गाउँ सभालाई सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद - २

स्थानीय सेवा सम्बन्धी व्यवस्था

३. स्थानीय सेवाको गठन : गाउँपालिकाले देहाय अनुसारको स्थानीय सेवाहरुको गठन गर्न सक्नेछ ।

(१) प्रशासन सेवा : प्रशासन सेवा, लेखा, सामाजिक सेवा, कानून,

(२) प्राविधिक सेवा : इन्जिनियरीङ, कृषि, मेडिकल, अमिन,

(३) सुरक्षा सेवा : गाउँ पालिका प्रहरी, सुरक्षा गार्ड,

(४) विविध सेवा : सिप युक्त कार्य (आइटी, वातावरण, तथ्यांक, कम्प्युटर...) पालिका प्रहरी

(५) शिक्षक सेवा : बाल विकास केन्द्र, प्राथमिक र माध्यमिक तहका शिक्षकहरु

(६) स्वास्थ्य सेवा : डाक्टर, नर्स, हे.अ., अ.हे.व, अ.न.मी., फार्मेसी, ल्याव, आयुर्वेद, अन्य प्रशासन, प्राविधिक र विविध सेवाका कर्मचारीहरुलाई एक अर्को सेवाको कार्यक्षेत्रमा पर्ने जिम्मेवारी निश्चित अवधिका लागी तोक्न सकिनेछ ।

४. स्थानीय सेवाको तह र पद : स्थानीय सेवामा देहाय अनुसारको श्रेणीहरू रहनेछन् ।

तह	पद
९	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
८	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, निर्देशक, प्रबन्धक
७	विषयगत अधिकृत(प्राविधिक), वरिष्ठ अधिकृत
६	अधिकृत, कार्यक्रम अधिकृत
५	साहायक अधिकृत
४	प्रमुख सहायक, प्राविधिक साहायक
३	कार्यक्रम सहायक, विषयगत साहायक
२	सहयोगी, फिल्ड असिस्टेन्ट
१	कार्यालय सहयोगी

५. कार्य विवरण : (१) कार्य विवरण तर्जुमा गर्ने जिम्मेवारी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको संयोजकत्वमा रहने कार्यदलले सम्बद्ध पदनामको कार्य विवरण तर्जुमा गर्ने त्यसको अनुमोदन कार्यपालिकाबाट गर्ने ।

(२) स्विकृत दरवन्दी अनुसारका सबै पदहरूको कार्यविवरण अनिवार्य तर्जुमा गर्ने र प्रत्येक १, १ वर्षमा पूनरावलोकन गर्ने ।

६. दरवन्दी निर्धारण : (१) गाउँपालिकालाई आवश्यक कर्मचारीको दरवन्दी गाउँपालिकाले तर्जुमा गरी स्वीकृतीका लागि गाउँसभामा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) दरवन्दी पुनरावलोकन कम्तीमा वर्षमा १ पटक वा आवश्यकता अनुसार पूनरावलोकन गर्न सकिनेछ ।

(३) दरवन्दी निर्धारण गर्दा स्रोतको सम्भाव्यता र आधारलाई लेखाजोखा गरेर मात्र गरिनु पर्ने ।

(४) स्रोतको सम्भाव्यता गणना गर्दा कुल समानीकरण अनुदानको एक तिहाई भन्दा नबढ्ने गरी प्रशासनिक खर्च निर्धारण गरीनु पर्ने ।

७. सेवाको प्रकृति र समयवधि : स्थानीय सेवाको प्रकृति र समयवधि देहाय अनुसार हुनेछ ।

(१) स्थायी: अधिकतम २० वर्ष सम्म मात्र अधिकतम सेवा अवधि रहनेछ । भर्ना भएपछि ५ वर्ष सम्म सेवा छोड्न पाइने छैन । सेवा छोडेमा निजले अन्य कुनै तोकिएको सेवा सुविधा थप प्राप्त गर्ने छैन ।

(२) करार: करार प्रकृति २ प्रकारका हुनेछन् , व्यक्ति करार सेवा करार । व्यक्ति करारमा कुनै एक व्यक्तिलाई निर्धारित अवधिको लागि छनोट गरी भर्ना गरीनेछ । सेवा करारमा व्यक्ति, संस्था वा समुहलाई समग्र कार्य वा सेवा सिमा निर्धारण गरी करार गरीनेछ ।

(३) दुवै प्रकारका करारमा अधिकतम २ वर्षको लागि मात्र बन्दोबस्त गर्न सकिनेछ । सो भन्दा बढि अवधिका लागि सेवा लिनुपर्ने अवस्थामा नयाँ छनोट प्रक्रिया अघि बढाउनु पर्नेछ, त्यस अवस्थामा साविक करारवालाको कार्य सम्पादन सन्तोषजनक भएमा निजलाई प्राथमिकतामा राख्ने गरी छनोट विधि तय गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद-३

स्थानीय सेवाको पदपूर्ति सम्बन्धी व्यवस्था

८. पदपूर्ति सम्बन्धी व्यवस्था : (१) स्थायी कर्मचारीको लागी स्वीकृत दरवन्दीमा स्थायी पदपूर्ति गरी पठाइदिन स्थानीय तहले प्रदेश लोकसेवा आयोगलाई माग गर्ने,

(२) उपदफा (१) वमोजिम प्रदेश लोक सेवाले छनोट गरी पठाएको उम्मेदवारलाई गाउँपालिकाले नियुक्ति दिई काममा लगाउने,

(३) करारमा कर्मचारी नियुक्त गर्नुपरेमा देहाय वमोजिमको कर्मचारी छनोट समिति गठन गरी तोकिएको मापदण्ड वमोजिम खुला प्रतिस्पर्धा मार्फत छनौट गर्नु पर्नेछ ।

(क) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत - संयोजक

(ख) कार्यपालिकाले तोकेका दुईजना अधिकृत कर्मचारी - सदस्य

(४) उपदफा (३) वमोजिमको समितिले करारमा कर्मचारी आवश्यकता सम्बन्धी सूचजा जारी गर्दा करारको प्रकृति र सेवा सुविधा सहितको सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गर्नु पर्ने ।

(नोट: सार्वजनिक सूचना जारी गर्दा कम्तिमा जिल्ला स्तरबाट प्रकाशित हुने दैनिक साप्ताहिक प्रत्रिका र गाउँपालिकाका सवै वडाहरूमा सूचना टास गर्नु पर्ने छ ।

(५) करार सेवामा कर्मचारीको छनौट सम्बन्धी अन्य कार्यविधि गाउँपालिकाले तोके वमोजिम हुनेछ।

९. कार्यसम्पादन करार सम्भौता गर्नु पर्ने : गाउँपालिकाले आफ्नो सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन प्रत्येक वर्षको अपेक्षित नतिजा सहित वार्षिक वा अवधिक रूपमा देहाय अनुसार कार्यसम्पादन करार गरी कार्यान्वयन गर्नेछ ।

(१) गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले गाउँपालिका अध्यक्ष सँग कार्यसम्पादन करार गर्नु पर्नेछ । यस्तो करार सम्भौता उपाध्यक्ष र कार्यपालिका सदस्यहरूको रोवरमा हुनेछ ।

(२) गाउँपालिकाका विषयगत शाखा हेर्ने अधिकृत वा प्रमुखले अध्यक्ष र विषयगत समितिको संयोजकको रोवरमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सँग कार्य सम्पादन करार गर्नु पर्ने ।

(३) विषयगत शाखा अधिकृत वा प्रमुखले आफ्ना मातहतका कर्मचारी सँग समेत कार्यसम्पादन करार सम्भौता गराउन सक्नेछ ।

(४) कार्यसम्पादन करार सम्भौताले वर्षभरी वा निश्चित अवधि भरमा गरीने काम र सो बाट प्राप्त हुने नतिजा समेतलाई सूचकको रूपमा उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

(५) कार्यसम्पादन करार सम्भौता अवधि १ वर्ष वा निश्चित अवधि तोकेर गर्न सकिनेछ । करार सम्भौता अनुसार काम भए नभएको मुल्यङ्कन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको हकमा कार्यपालिकाले आफै वा विज्ञहरूको सहयोगमा गर्ने अन्य कर्मचारीको हकमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले तयार गरी कार्यपालिकाले अनुमोदन गर्नु पर्ने ।

१०. समावेशी अबधारण अवलम्बन गर्नु पर्ने : स्थायी भर्ना प्रक्रियामा संघीय कानून अनुसार सभावेशिता अपनाउनु पर्नेछ भने करारमा कर्मचारी भर्ना गर्ने प्रक्रियामा छनौट नतिजामा समान अङ्क प्राप्त भएको अवस्थामा समावेशितालाई प्राथमिकतामा दिनु पर्नेछ ।

११. सपथ ग्रहण : सवै तह र प्रकृतिका कर्मचारीले कामकाज सुरु गर्नु अघि अध्यक्ष वा प्रमुख समक्ष सपथ ग्रहण गर्नु पर्नेछ । सपथ सम्बन्धी व्यवस्था कार्यपालिकाले बैठकले तय गर्नेछ ।

परिच्छेद-४

सेवा प्रवेशको तह र योग्यता

१२. स्थानीय सेवामा प्रवेशको तह र न्यूनतम योग्यता : स्थानीय सेवामा प्रवेशको तह र न्यूनतम शैक्षिक तथा अनुभव सम्बन्धी योग्यता देहाय अनुसार हुनेछ ।

तह	योग्यता + अनुभव
प्रमुख प्र.अधिकृत निर्देशक	स्नातकोत्तर+७ वर्ष
विषयगत अधिकृत (प्रा.) वरिष्ठ अधिकृत प्रबन्धक	स्नातकोत्तर+५ वर्ष वा स्नातक +७ वर्ष
अधिकृत, कार्यक्रम अधिकृत	स्नातकोत्तर+२ वर्ष
साहायक अधिकृत	स्नातक+३ वर्ष
प्रमुख सहायक, प्राविधिक सहायक	स्नातक+२ वर्ष वा प्रमाण पत्र+५ वर्ष
कार्यक्रम सहायक,विषयगत सहायक	प्रमाण पत्र (१२) +२वर्ष
सहयोगी, फिल्ड असिस्टेन्ट	१० कक्षा+५ वर्ष
कार्यालय सहयोगी	१० कक्षा + चारित्रिक सुद्धता

१३. सेवा प्रवेशको तह : स्थानीय सेवामा प्रवेश तह देहाय अनुसार हुनेछ ।

(क) स्थायी : तह ३ र तह ६ मा मात्र खुल्लावाट सेवा प्रवेश हुनेछ । आवेदनको लागी यसै ऐन बमोजिमको शैक्षिक योग्यता र अनुभव अनिवार्य मानिने ।

(ख) तह ३ र ६: तह ३ को लागी २१ वर्ष पूरा भई ३५ वर्ष ननाघेको (महिला र अपाङ्गको हकमा ४० वर्ष ननाघेको) र तह ६ को लागी २१ वर्ष पूरा भई ३५ वर्ष ननाघेको (महिलाको हकमा ४० वर्ष ननाघेको) हुनु पर्नेछ ।

(ग) करार: आवश्यकता अनुसार सबै तहहरूमा भर्ना गर्न सकिने । करार पदको लागी उमेरको हदबन्दी नलाग्ने ।

१४. सेवा सुविधा : यस ऐन अन्तर्गत कर्मचारीहरूको लागी देहाय उपदफा (क) र (२) बमोजिमका सेवा सुविधा उपलब्ध गराइनेछ ।

(१) स्थायी कर्मचारी : नेपाल सरकारले तोके बमोजिमको न्यूनतम तलव + स्वास्थ्य विमा + सञ्चय कोष + पर्व भत्ता + पोशाक,

(२) व्यक्ति करार तलव : तलव + स्वास्थ्य विमा + कार्यसम्पादन प्रोत्साहन + पर्व भत्ता + पोशाक,

(३) सेवा करार : एक मुष्ट पारिश्रमिक वा सेवा शुल्क दिन सकिने छ । व्यक्ति करार र सेवा करारको लागी तलव स्केल गाउँ कार्यपालिकाले तोके बमोजिम हुनेछ ।

१५. उपदान : ५ वर्ष भन्दा बढि सेवा गरे पछि मात्र उपदान दिइनेछ, उपदान रकम प्रति सेवा वर्ष: १० वर्षको लागी १ महिनाको तलव बराबरको रकम, ११ देखि १५ वर्षको लागी डेढ महिनाको तलव बराबरको रकम, १५ देखि २० सेवा वर्षको लागी २ महिनाको तलव बराबरको रकम र सो भन्दा माथी सेवा वर्षको लागी २ महिनाको तलव बराबरको रकम ।

१६. विदा : कर्मचारीहरूको लागी वर्षमा १८ दिन घर विदा , १२ दिन विरामी विदा र १२ दिन भैपरी विदा उपलब्ध हुनेछ । करारका कर्मचारीका सम्बन्धमा कार्यपालिकाले तोके वमोजिम हुनेछ ।

१७. अध्ययन तालिम वा अवलोकन भ्रमण :

- (क) कर्मचारीको वृत्ति विकास, अध्ययन, तालिम र वाह्य अवलोकन भ्रमणमा छनौट प्रक्रिया न्यायोचित र पारदर्शी हुनु पर्नेछ ।
- (ख) विदेश तालिम अध्ययनहरूमा अधिकृत स्तरका कर्मचारीहरू र स्वदेशका अवसरमा सबै प्रकारका कर्मचारीहरूलाई प्राथमिकताका साथ राख्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद - ५

कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन, सरुवा, वढुवा सम्बन्धी व्यवस्था

१८. वढुवा : (१) स्थायीको हकमा कार्यरत पदमा ८ वर्ष सेवा गरेको अवस्थामा १ तह वढुवा हुनेछ तर करारको हकमा वढुवा हुनेछैन ।

(२) लगातार ५ वर्षको गणनामा ९० प्रतिशत भन्दा वढी का.स.मु.को नम्बर प्राप्त गर्नेकर्मचारीलाई ६वर्ष पुगेपछि १ तह वढुवा गर्न सकिनेछ ।

१९. कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन : स्थानीय सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरूको नियमित कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गर्नुपर्नेछ ।

(१) कर्मचारीको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन वर्षमा १ पटक गरी तोकिएको निकायहरूमा त्यसको अभिलेख पठाउनु पर्नेछ । कार्यसम्पादनको मूल्याङ्कन गर्न तोकिए वमोजिमको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन फाराम प्रयोग गर्न सकिनेछ ।

(२) कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनको कुल अंकको विभाजन देहाय वमोजिम हुनेछ :

(क) सुपरीवेक्षकले दिन सक्ने अधिकतम - ६० प्रतिशत

(ख) पुनरावलोकन कर्ताले दिन सक्ने अधिकतम - २५ प्रतिशत

(ग) पुनरावलोकन समितिले दिन सक्ने अधिकतम - १५ प्रतिशत

(३) सुपरीवेक्षण, पुनरावलोकन कर्ता, पुनरावलोकन समितिले स्थानीय सेवाका कर्मचारीहरूको कार्य सम्पादन वापत अंक दिंदा यस दफा र कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन फाराममा उल्लेखित आधार अनुरूप दिनुपर्नेछ ।

(४) अघिल्लो वर्षको का.स.मू. नयाँ आर्थिक वर्षको पहिलो महिनामा गरी सक्नुपर्नेछ ।

(५) करारको हकमा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनमा वार्षिक ८० प्रतिशत अंक ल्याउने कर्मचारीका लागी तलव स्केलको १५ प्रतिशतसम्म प्रोत्साहन भत्ता दिन सकिनेछ ।

२०. सरुवा : गाउँपालिका कर्मचारीको दरबन्दी अनुसार आफ्नो क्षेत्र भित्र निश्चित मापदण्ड बनाई सरुवा गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद - ६

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्बन्धी व्यवस्था

२१. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको नियुक्ति : (१) गाउँ पालिका कार्यक्षेत्रका आधारमा करारमा नियुक्ती गर्न सकिनेछ ।

(२) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको नियुक्तिका लागी एक सिफारिस छनौट समिति रहनेछ ।

(क) गाउँ अध्यक्ष - संयोजक

(ख) उपाध्यक्ष - सदस्य

(ग) जिल्ला समन्वय अधिकारीले तोकेको अधिकृत कर्मचारी -सदस्य

२२. योग्यता र अनुभव : प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको लागी न्यूनतम स्नातकोत्तर गरी विकासको क्षेत्रमा ७ वर्षको अनुभव भएको नेपाली नागरीक हनु पर्नेछ ।

२३. छनौट विधि : प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको छनौटको लागी आवश्यक न्यूनतम योग्यता, क्षमता, सेवा सुविधा र सेवाको प्रकार सहित आवेदन दिन निश्चित अवधि ताकी राष्ट्रिय स्तरको दैनिक प्रत्रिकामा सूचना प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

२४. कार्य अवधि : वढिमा २ वर्षको लागी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको रुपमा करारमा भर्ना गर्न सकिनेछ । म्याद समाप्त भएको मितिले थप ६ महिना म्याद थप्न सकिनेछ ।

२५. सेवा सुविधा र कार्यविवरण : प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको सेवा सुविधा स्थानीय कार्यपालिकाले निर्धारण गर्ने र कार्य विवरण संघिय कानून र गाउँकार्यपालिकाले तोके बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-७

विविध

२७. जिम्मेवारी नदिई राख्न नहुने : स्थायी र करारमा रहेका कर्मचारीलाई कुनै शाखा, एकाई वा वडा कार्यालयहरुमा काममा लगाउनुपर्ने छ । यसको जिम्मेवारी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको हुनेछ । कर्मचारीलाई जिम्मेवारी नदिई राख्न हुदैन ।

२८. सम्पत्ति विवरण दर्ता गर्नु पर्ने : आफ्नो र एकाघरको परिवारका सदस्यको नाममा रहेको सम्पत्ति विवरण गाउँपालिका समक्ष पेश गर्नु पर्ने । वार्षिक रुपमा अद्यावधिक गर्नुपर्नेछ ।

२९. राजनीतीमा र निजी व्यापारमा भाग लिन नहुने : यस सेवामा कार्यरत कर्मचारी कुनै पनि राजनैतिक दल वा भातृ संगठनको सदस्य हुन पाइनेछैन । यस ऐन विपरीत सदस्यता लिएको पाइएमा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन रोक्का गर्न सकिनेछ ।

३०. पुनरावेदन : यस ऐन बमोजिम भएका दण्ड, जरिवाना र सजाय उपर चित नबुजेमा पुनरावेदन गर्न सकिनेछ ।

३१. नियम बनाउने अधिकार : (१) यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न गाउँकार्यपालिकाले आवश्यक नियम बनाउन सक्नेछ ।

३२. वाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार : यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न कुनै वाधा अड्काउ परेमा गाउँकार्यपालिकाले त्यस्तो वाधा अड्काउ हटाउन आदेश जारी गर्न सक्नेछ । तर त्यस्तो आदेश गाउँपालिकाले ६ महिना भित्र गाउँ सभाबाट अनुमोदन नगरेमा स्वत निस्क्रीय हुनेछ ।

३३. वचाउ र लागु नहुने : (१) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियममा लेखिए जति कुरामा सोहि बमोजिम र नलेखिएका कुरामा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

(२) संविधानसँग बाभिएका यस ऐनका दफा तथा उपदफाहरु बाभिएको हदसम्म स्वत : निस्क्रीय हुनेछन् ।

(३) यस अधि भए गरेका काम कारवाहि यसै ऐन बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।